

Vergaderjaar 2022–2023

36 301

Wijziging van de Wet op de huurtoeslag (recht op huurtoeslag voor Oekraïense ontheemden)

B

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 14 juni 2023

Met belangstelling heb ik kennisgenomen van het voorlopig verslag van de vaste commissie voor Binnenlandse zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis van de Koning naar aanleiding van het voorstel van wet tot wijziging van de Wet op de huurtoeslag (recht op huurtoeslag voor Oekraïense ontheemden). Hierna ga ik in op de vragen uit dit verslag.

De leden van de PVV-fractie vroegen wat de consequenties zijn voor de voorliggende huurtoeslagregeling, indien de tijdelijke opvang eindigt en de ontheemden uit Oekraïne terugvallen op de asielstatus.

Op grond van het wetsvoorstel kunnen ontheemden uit Oekraïne die onder de Richtlijn tijdelijke bescherming vallen aanspraak maken op huurtoeslag. Zodra de tijdelijke bescherming vervalt zal bij koninklijk besluit worden bepaald op welke datum het voorgestelde artikel 10 van de Wet op de huurtoeslag wordt geschrapt.

Hoelang het conflict nog zal voortduren, blijft onzeker. Daarom wordt momenteel onder leiding van het Ministerie van Justitie en Veiligheid een nadere verkenning uitgevoerd naar beleidsopties voor de opgave rond verblijfrecht en terugkeer.

De leden van de PVV-fractie vroegen wat de financiële effecten zijn van het voorliggend wetsvoorstel, inclusief het effect van het terugvallen op de asielstatus bij het eindigen van de tijdelijke bescherming en wat de verwachte extra toestroom van 47500 Oekraïners voor effect heeft in dit kader.

Tot medio mei 2023 hebben 250 ontheemden uit Oekraïne huurtoeslag aangevraagd. De kosten zijn daarmee gering. Globaal komen de kosten uit op circa € 1.000.000. Dat is ruim minder dan de eerdere schatting van € 4.000.000.

Zoals ik eerder heb aangegeven wordt op dit moment een nadere verkenning uitgevoerd naar beleidsopties voor de opgave rond verblijfsrecht en terugkeer na afloop van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming. Het is

dan ook op dit moment nog niet aan te geven wat de financiële effecten zijn als de tijdelijke richtlijn vervalt.

De leden van de PVV-fractie vroegen in hoeverre deze regeling voor ontheemden uit Oekraïne ten koste gaat van financiële ruimte voor (hogere) huurtoeslag voor Nederlandse huurders (en/of andere eventuele extra voorzieningen voor Nederlandse huurders).

Zoals in het vorige antwoord is opgemerkt, zijn de totale kosten circa € 1.000.000. Dit bedrag is zeer gering in verhouding tot het totale budget van circa € 4,5 miljard en heeft geen effect op de hoogte van de huurtoeslag van overige huurders.

De leden van de PVV-fractie vroegen in hoeverre deze huurtoeslag ook wordt verstrekt aan derdelanders uit Oekraïne en of er in dat kader nog beperkingen worden gesteld.

Met betrekking tot de derdelanders heeft de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid medegedeeld dat de derdelanders per 4 september 2023 met een tijdelijke vergunning in Oekraïne niet langer bescherming hebben onder de Richtlijn tijdelijke bescherming. Tot die tijd gelden voor deze groep dezelfde regels als voor de andere ontheemden uit Oekraïne, en hebben zij op grond van het voorgestelde artikel 10 van de Wet op de huurtoeslag recht op huurtoeslag. Na 4 september 2023 is dat niet meer het geval. Gemeld is dat met betrokken partijen zoals onder andere de IND, COA, VNG en DT&V gewerkt wordt aan een plan van aanpak voor derdelanders met een tijdelijke verblijfsvergunning uit Oekraïne die voor 19 juli 2022 in de BRP zijn ingeschreven en na 4 september 2023 niet langer tijdelijke bescherming genieten. De Tweede Kamer is eerder geïnformeerd over de aanpassing van de doelgroep van de tijdelijke bescherming en over het doorlopen van de tijdelijke bescherming van deze groep in de brieven van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van respectievelijk 18 juli 2022 (Kamerstukken II 2021/22, 19 637, nr. 2945) en 10 februari 2023 (Kamerstukken II 2022/23, 19 637, nr. 3070). Derdelanders die na 4 september nog wel onder de richtlijn vallen, bijvoorbeeld op humanitaire gronden, kunnen in die hoedanigheid aanspraak blijven maken op huurtoeslag.

De leden van de PVV-fractie vroegen in hoeverre in Limburg opgevangen Oekraïners zich ook in België en/of Duitsland hebben aangemeld om zo dubbele vergoedingen te kunnen ontvangen en dat hier vanwege de privacy niet op gecontroleerd kan worden. Voorts vroegen deze leden in hoeverre er maatregelen worden genomen om dergelijke vormen van misbruik of fraude te voorkomen en op welke wijze er wordt ingegrepen indien dit toch wordt vastgesteld.

Door het activeren van de Richtlijn tijdelijke bescherming voor ontheemden uit Oekraïne, is in de Europese Unie behoefte ontstaan aan een gedeeld registratiesysteem waarin kan worden geregistreerd dat een ontheemde uit Oekraïne tijdelijke bescherming heeft gekregen en in welke lidstaat. Hierin is in mei 2022 voorzien met het Temporary Protection Platform (hierna: TPP). Het doel van het TPP is de beschermden effectief gebruik te laten maken van hun rechten en misbruik tegen te gaan. Het TPP voorziet dus enerzijds in een mogelijkheid voor de EU-lidstaten om de gegevens van tijdelijk beschermden met elkaar te kunnen delen zodat aan één ontheemde niet meer dan eenmaal tijdelijke bescherming en voorzieningen worden geboden. Anderzijds voorziet het in een mogelijkheid om elkaar vragen te kunnen stellen over de tijdelijk beschermden. Er is afgesproken dat lidstaten samenwerken en desgevraagd elkaar snel en efficiënt voorzien van informatie die ziet op het

afhandelen van verzoeken om tijdelijke bescherming of het beëindigen daarvan. Als blijkt dat iemand elders onderdak heeft, kan de IND de tijdelijke bescherming van de ontheemde beëindigen en kan de Nederlandse gemeente waar de ontheemde wordt opgevangen de opvang van de ontheemde te beëindigen. Dat is zo geregeld in de Regeling opvang ontheemden Oekraïne.

De leden van de PVV-fractie vroegen in hoeverre er een (buitenlandse) vermogenstoets plaatsvindt bij de ontheemden, voordat de huurtoeslag wordt verstrekt

Ontheemden uit Oekraïne dienen aan de reguliere voorwaarden van huurtoeslag te voldoen. Zo mag onder meer het vermogen niet te hoog zijn. Bij het aanvragen van huurtoeslag wijst Toeslagen de betrokkene op de voorwaarden om huurtoeslag te kunnen aanvragen. Ook wat de regels zijn rondom het vermogen. Verder kan de betrokkene vooraf bij de aanvraag een proefberekening maken. Uiteindelijk baseert Toeslagen zich bij het definitief toekennen op de gegevens van de inkomstenbelasting waaronder dus het (buitenlands) vermogen.

De Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,
H.M. de Jonge